

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1983/212

KARAR NO : 1984/407

ÖZET: Asker olmayan kişilerin 1402 sayılı Kanununun 15., ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununun 11. maddeleri kapsamına girmeyen suçlarına ilişkin davalarının Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Yıldırım Yanılmaz

O L A Y : Sanığın Çevre Tiyatrosu yöneticisi olduğu, 10.3.1983 günü asker kaçağı olan tiyatro sanatkarı Zeki Şener isimli şahsı ilgili mercilere bildirmeyerek gizlemek suretiyle sıkıyönetim yasaklarına aykırı eylem suçunu işlediği ileri sürülerek 1402 sayılı Kanununun 16. maddesine göre cezalandırılması istemiyle Karacabey C. Savcılığınca 11.4.1983 günlü, esas 1983/142 sayılı iddianame ile hakkında kamu davası açılmıştır.

Karacabey Asliye Ceza Mahkemesi; 17.6.1983 gününde, 1983/73-166 sayı ile; atılı suçun, askeri ceza kanununun 75. maddesine giren askeri suç olduğu görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

İzmit 15. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi; 9.8.1983 gününde, 1983/446-35 sayı ile) asker olmayan kişilerin hangi suçlarına askeri mahkemede bakılacağı 353 sayılı Kanununun 11. maddesinde belirtilmiştir. Askerî Ceza Kanununun 75. maddesi bu maddeden sayılmamıştır, ayrıca Askerî Mahkemelerin görevlerini belirleyen 353 sayılı Kanununun 9. maddesine göre sanığa atılı suçun, bu madde şumulüne girmediği görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş, dava dosyası İzmit 15. Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 31.8.1983 günlü, 1983/929 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mustafa Aksoy, Türkan Güven, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 8.10.1984 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü;

Sanığın Çevre Tiyatrosu Yöneticisi olduğu ve asker kaçağı olan tiyatro sanatkarı Zekir Şener isimli şahsı ilgili mercilere bildirmeyerek, gizlemek suretiyle sıkıyönetim yasaklarına aykırı eylem suçunu işlediği ileri sürülerek hakkında, 1402 sayılı Yasa'nın 16. maddesine göre cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmış ise de; sıkıyönetim yasaklarına aykırı eylemin oluşması için öncelikle ilgili sıkıyönetim komutanlığınca verilmiş bir emir veya tebliğin bulunması gerekmektedir. Dosya içerisinde bu yolda verilmiş bir emir veya tebliğ bulunmadığına göre, olayın sıkıyönetim yasa'sına aykırı eylem oluşturmadığı açıktır.

Sanık hakkında hernekadar Karacabey C. Savcılığına tanzim olunan iddianamede 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanun'un 16. maddesinin uygulanması istenmekte ise de, mahkemeye uygulanması istenilen ceza kanunu maddesi ile değil iddianamede gösterilen eylemle bağlı olduklarına, dava konusu olayda Çevre Tiyatrosu yöneticisi ve asker kişi olmayan sanığın bu tiyatrodaki çalışan asker kaçağını yetkili mercilere bildirmemek suretiyle gizlenmesine yardım ettiği ileri sürüldüğüne göre, kendisine isnat olunan bu eylemin sübutu halinde Askerî Ceza Kanununun 75. maddesinde yazılı suç olarak tavsif edilmesi gerekmektedir.

353 sayılı Yasa'nın 9. maddesi askeri mahkemelerin görevini belirlemiş ve 10. maddesi ise, asker kişilerin kimler olduğunu açıklamıştır. Buna göre sanığın asker kişi olmadığı açıkça belirlenmektedir. Asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanmalarını içeren 11. maddesinde Askerî Ceza Kanununun 75. maddesi sayılmamıştır.

Savaş halinde askeri mahkemelerin görevini belirleyen aynı yasa'nın 14/G. maddesinde ve Askerî Ceza Kanununun 75. maddesi yer almaktadır.

Buna göre sanığın sivil şahıs olduğu atılı suçun, barış zamanında işlendiği ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanununun 11. maddesi kapsamına girmediği anlaşıldığından davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu nedenle Karacabey Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

..../. ....

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Karacabey Asliye Ceza Mahkemesi'nin 17.6.1983 günlü, 1983/73-166 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 8.10.1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

Üye
Y. İsmet Ayer

Üye
Mustafa Aksoy

Üye
Türkan Güven

Üye
Necati Karakış

Üye
Yavuz T. Özgen

Üye
Muammer Aksüt

i/ç